Няколко задачи за (не)регулярност

2023/2024

1 Конструкции с автомати

Задача 1.1. Да се докаже, че за всеки два регулярни езика L_1, L_2 , е регулярен и език $\overline{z}$

$$L = \{a_1 b_1 \dots a_n b_n \mid n \in \mathbb{N} \& a_i, b_i \in \Sigma \& a_1 \dots a_n \in L_1 \& b_1 \dots b_n \in L_2\}$$

Решение. Нека вземем ДКА $\mathcal{A}_i = \langle \Sigma, Q_i, s_i, \delta_i, F_i \rangle$ за L_i , където i = 1, 2. Строим автомат $\mathcal{A} = \langle \Sigma, Q, s, \delta, F \rangle$ за L:

- $Q = Q_1 \times Q_2 \times \{0, 1\}$
- $s = \langle s_1, s_2, 0 \rangle$
- $\delta(\langle p_1, p_2, 0 \rangle, x) = \langle \delta_1(p_1, x), p_2, 1 \rangle$
- $\delta(\langle p_1, p_2, 1 \rangle, x) = \langle p_1, \delta_2(p_2, x), 0 \rangle$
- $F = F_1 \times F_2 \times \{0\}$

Сега ще покажем с индукция по $|\alpha|$, че:

$$(\star) \begin{cases} 1. \text{ ако } \alpha = \alpha_1 \dots \alpha_{2n} \text{ за някой } n \in \mathbb{N}, \ \alpha_1, \dots, \alpha_{2n} \in \Sigma \text{ то:} \\ \delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha) = \langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 0 \rangle \\ 2. \text{ ако } \alpha = \alpha_1 \dots \alpha_{2n+1} \text{ за някой } n \in \mathbb{N}, \ \alpha_1, \dots, \alpha_{2n+1} \in \Sigma, \text{ то:} \\ \delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha) = \langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n+1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 1 \rangle \end{cases}$$

- в базата имаме $\delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \varepsilon) = \langle s_1, s_2, \varepsilon \rangle = \langle \delta_1^*(s_1, \varepsilon), \delta_2^*(s_2, \varepsilon), 0 \rangle$
- индукционната стъпка е следната:

$$\delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha_1 \dots \alpha_{2n}) \stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta^*}{=} \delta(\delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha_1 \dots \alpha_{2n-1}), \alpha_{2n})$$

$$\stackrel{(\text{IIII})}{=} \delta(\langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n-2}), 1 \rangle, \alpha_{2n})$$

$$\stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta}{=} \langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \delta_2(\delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n-2}), \alpha_{2n}), 0 \rangle$$

$$\stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta^*}{=} \langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 0 \rangle$$

$$\delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha_1 \dots \alpha_{2n+1}) \stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta^*}{=} \delta(\delta^*(\langle s_1, s_2, 0 \rangle, \alpha_1 \dots \alpha_{2n}), \alpha_{2n+1})$$

$$\stackrel{(\text{IIII})}{=} \delta(\langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 0 \rangle, \alpha_{2n+1})$$

$$\stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta}{=} \langle \delta_1(\delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n-1}), \alpha_{2n+1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 1 \rangle$$

$$\stackrel{\text{re} \Phi}{=} \stackrel{\delta^*}{=} \langle \delta_1^*(s_1, \alpha_1 \alpha_3 \dots \alpha_{2n+1}), \delta_2^*(s_2, \alpha_2 \alpha_4 \dots \alpha_{2n}), 1 \rangle$$

Имайки (⋆), получаваме следните еквивалентности:

$$\alpha\in\mathcal{L}(\mathcal{A})\overset{\text{деф}}{\Longrightarrow}\overset{\mathcal{L}(\mathcal{A})}{\Longrightarrow}\delta^*\underbrace{(\langle s_1,s_2\rangle,\alpha)}\in F_1\times F_2\times \{0\}\ //\ \text{тук 0 казва, че думата е с четна дължина}$$

$$\overset{(\star)}{\Longrightarrow}\quad\text{има }n\in\mathbb{N}\text{ и }\alpha_1,\dots,\alpha_{2n}\in\Sigma\text{ такива, че }\underbrace{\delta_1^*(s_1,\alpha_1\alpha_3\dots\alpha_{2n-1})\in F_1}_{\alpha_1\alpha_3\dots\alpha_{2n-1}\in L_1}\text{ и }\underbrace{\delta_2^*(s_2,\alpha_2\alpha_4\dots\alpha_{2n})\in F_2}_{\alpha_2\alpha_4\dots\alpha_{2n}\in L_2}$$

$$\overset{\text{деф}\ L}{\Longrightarrow}\quad\alpha_1\dots\alpha_{2n}\in L$$

Задача 1.2. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, езикът $L' = \{ \alpha \in \Sigma^* \mid \alpha \alpha \in L \}$ също е регулярен.

Решение. Нека вземем ДКА $\mathcal{A} = \langle \Sigma, Q, s, \delta, F \rangle$ за L. Нека $Q = \{q_1, \dots, q_n\}$ като Б.О.О. $q_1 = s$. Строим автомат $\mathcal{A}' = \langle \Sigma, Q', s', \delta', F' \rangle$ за L':

- $\bullet \ Q' = Q^n$
- $s' = \langle q_1, \ldots, q_n \rangle$
- $\delta'(\langle p_1, \ldots, p_n \rangle, x) = \langle \delta(p_1, x), \ldots, \delta(p_n, x) \rangle$
- $F' = \{ \langle p_1, \ldots, p_n \rangle \in Q' \mid (\exists i \in \{1, \ldots, n\}) (p_1 = q_i \& p_i \in F) \}$

Сега ще докажем, че $\underbrace{\delta'^*(\langle p_1,\ldots,p_n\rangle,\alpha)=\langle \delta^*(p_1,\alpha),\ldots,\delta^*(p_n,\alpha)\rangle}_{(+)}$ с индукция по $|\alpha|$:

- в базата имаме $\delta'^*(\langle p_1,\ldots,p_n\rangle,\varepsilon)=\langle p_1,\ldots,p_n\rangle=\langle \delta^*(p_1,\varepsilon),\ldots,\delta^*(p_n,\varepsilon)\rangle$
- индукционната стъпка е следната:

$$\delta'^*(\langle p_1, \dots, p_n \rangle, \beta x) \stackrel{\text{pep}}{=}^{\delta'^*} \delta'(\delta'^*(\langle p_1, \dots, p_n \rangle, \beta), x) \stackrel{\text{(MII)}}{=} \delta'(\langle \delta^*(p_1, \beta), \dots, \delta^*(p_n, \beta) \rangle, x)$$

$$\stackrel{\text{pep}}{=} \delta' \langle \delta(\delta^*(p_1, \beta), x), \dots, \delta(\delta^*(p_n, \beta), x) \rangle \stackrel{\text{pep}}{=} \delta^* \langle \delta^*(p_1, \beta x), \dots, \delta^*(p_n, \beta x) \rangle$$

Имайки (*), получаваме следните еквивалентности:

$$\alpha \in \mathcal{L}(\mathcal{A}') \overset{\text{ped}}{\iff} \delta'^*(\underbrace{\langle q_1, \dots, q_n \rangle}_{s'}, \alpha) \in F' \overset{(\star)}{\iff} \langle \delta^*(q_1, \alpha), \dots, \delta^*(q_n, \alpha) \rangle \in F'$$

$$\overset{\text{ped}}{\iff} (\exists i \in \{1, \dots, n\}) (\delta^*(\underbrace{s}_{q_1}, \alpha) = q_j \& \delta^*(q_j, \alpha) \in F) \iff \delta^*(s, \alpha\alpha) \in F \overset{\text{ped}}{\iff} \alpha\alpha \in \mathcal{L}(\mathcal{A}) = L$$

Задача 1.3. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, езикът $L' = \{\alpha \in \Sigma^* \mid \alpha\alpha^{rev} \in L\}$ също е регулярен. Решение. Нека вземем ДКА $\mathcal{A} = \langle \Sigma, Q, s, \delta, F \rangle$ за L. Строим автомат $\mathcal{A}' = \langle \Sigma, Q', s', \delta', F' \rangle$ за L':

- $Q' = Q \times \mathcal{P}(Q)$
- $s' = \langle s, F \rangle$
- $\delta'(\langle p, P \rangle, x) = \langle \delta(p, x), \{ q \in Q \mid \delta(q, x) \in P \} \rangle$
- $F' = \{ \langle p, P \rangle \in Q' \mid p \in P \}$

Сега ще докажем, че $\underbrace{\delta'^*(\langle p,P\rangle,\alpha) = \langle \delta^*(p,\alpha), \{q\in Q\mid \delta^*(q,\alpha)\in P\}\rangle}_{(\star)}$ с индукция по $|\alpha|$:

- в базата имаме $\delta'^*(\langle p, P \rangle, \varepsilon) = \langle p, P \rangle = \langle \delta^*(p, \varepsilon), \{q \in Q \mid \delta^*(q, \varepsilon^{rev}) \in P\} \rangle$
- индукционната стъпка е следната:

$$\begin{split} \delta'^*(\langle p,P\rangle,\beta x) &= \langle p,P\rangle \stackrel{\text{def}}{=}^{\delta'^*} \delta'(\delta'^*(\langle p,P\rangle,\beta),x) \stackrel{\text{(MII)}}{=} \delta'(\langle \delta^*(p,\beta), \{q \in Q \mid \delta^*(q,\beta^{rev}) \in P\}\rangle,x) \\ &\stackrel{\text{def}}{=} \delta' \quad \langle \delta(\delta^*(p,\beta),x), \{q \in Q \mid \delta^*(\delta(q,x),\beta^{rev}) \in P\}\rangle \\ &\stackrel{\text{cb}}{=} \delta^* \quad \langle \delta^*(p,\beta x), \{q \in Q \mid \delta^*(q,(\beta x)^{rev}) \in P\}\rangle \end{split}$$

Имайки (⋆), получаваме следните еквивалентности:

$$\alpha \in \mathcal{L}(\mathcal{A}') \overset{\text{rep}}{\Longleftrightarrow} \mathcal{L}(\mathcal{A}') \overset{\text{rep}}{\Longleftrightarrow} \delta'^*(\underbrace{\langle s, F \rangle}_{s'}, \alpha) \in F' \overset{(\star)}{\Longleftrightarrow} \langle \delta^*(s, \alpha), \{q \in Q \mid \delta^*(q, \alpha^{rev} \in F)\} \rangle \in F'$$

$$\overset{\text{rep}}{\Longleftrightarrow} \delta^*(\delta^*(s, \alpha), \alpha^{rev}) \in F \overset{\text{cs}}{\Longleftrightarrow} \delta^*(s, \alpha\alpha^{rev}) \in F \overset{\text{rep}}{\Longleftrightarrow} \mathcal{L}(\mathcal{A}) = L$$

Задача 1.4. Нека $c, \# \notin \Sigma$ и $c \neq \#$. Да се докаже, че за всеки регулярен език L е регулярен език σ т

$$L' = \{ \alpha \# c^n \mid n \in \mathbb{N} \& \alpha^n \in L \}$$

Упътване: да се използва техниката от Задача 1.2

Задача 1.5. Нека за всяко $\alpha, \beta \in \Sigma^*$ с $s(\alpha, \beta)$ да бележим броят на срещания на β на α . Да се докаже, че е регулярен езикът:

$$L = \{ \alpha \in \Sigma^* \mid s(\alpha, aa) \ e \ четно \}$$

Решение. Нека дефинираме функцията $last: \Sigma^* \to \Sigma^{\leq 2}$ по следния начин:

- $last(\varepsilon) = \varepsilon$
- last(x) = x за всяко $x \in \Sigma$
- $last(\beta xy) = xy$ за всяко $x, y \in \Sigma$

Можем да забележим, че за всяко $\alpha, \beta \in \Sigma^*$ имаме $last(\alpha\beta) = last(last(\alpha)\beta)$. Строим $\mathcal{A} = \langle \Sigma, Q, s, \delta, F \rangle$ за L:

- $Q = \Sigma^{\leq 2} \times \{0, 1\}$
- $s = \langle \varepsilon, 0 \rangle$
- $\delta(\langle \beta, c \rangle, x) = \langle last(\beta x), c' \rangle$, където $c' = \begin{cases} 1-c & \text{ако } last(\beta x) = aa \\ c & \text{иначе} \end{cases}$
- $F = \Sigma^{\leq 2} \times \{0\}$

Сега ще покажем, че $\underbrace{\delta^*(s,\alpha) = \langle last(\alpha), s(\alpha, aa) \pmod 2 \rangle}_{(\star)}$ с индукция по $|\alpha|$:

- в базата имаме $\delta^*(s,\alpha) = s = \langle \varepsilon, 0 \rangle = \langle last(\alpha), s(\alpha, 2) \rangle$
- индукционната стъпка е следната:

 $\delta^*(s,\beta x) \stackrel{\text{деф}}{=}^{\delta^*} \delta(\delta^*(s,\beta),x) \stackrel{(\text{ИП})}{=} \delta(\langle last(\beta),\, s(\beta,\, aa)\, (\text{mod } 2)\rangle,x) \stackrel{\text{деф}}{=}^{\delta} \langle last(last(\beta)x),\, c\rangle \stackrel{\text{заб}}{=} \langle last(\beta x),\, c\rangle,\, \text{където}$

$$c = \begin{cases} 1 - s(\beta, aa) & \text{ako } last(\beta x) = aa \\ s(\beta, aa) & \text{ako } last(\beta x) \neq aa \end{cases}$$

Когато $last(\beta x) = aa$, то тогава ние сме имали ново срещане на aa и наистина трябва да сменим четността. В противен случай ще бъде коректно да не сменяме нищо. Значи нашата конструкция наистина прави това, което искаме.

Имайки (⋆), получаваме следните еквивалентности:

$$\alpha \in \mathcal{L}(\mathcal{A}) \overset{\text{qe} \varphi}{\Longleftrightarrow} \mathcal{L}^{(\mathcal{A})} \overset{\delta^*(s,\alpha)}{\Longleftrightarrow} \delta^*(s,\alpha) \in F \overset{(\star)}{\Longleftrightarrow} \langle last(\alpha), s(\alpha,aa) \, (\text{mod } 2) \rangle \in \Sigma^{\leq 2} \times \{0\} \iff s(\alpha) \text{ e четно } \overset{\text{qe} \varphi}{\Longleftrightarrow} L \quad \alpha \in L$$

Задача 1.6. Нека фиксираме $\beta_1, \beta_2 \in \Sigma^*$. Да се докаже, че е регулярен езикът

$$L_{odd}(\beta_1, \beta_2) = \{\alpha \in \Sigma^* \mid s(\alpha, \beta_1) + s(\alpha, \beta_2) \text{ е нечетно } \}$$

Упътване: да се използва техниката от Задача 1.5

Задача 1.7. Да се докаже, че езикът $L = \{\alpha \in \{1,2\}^* \mid \text{сумата на всички инфикси е четна}\}$ е регулярен.

2 Индукции по строенето на регулярните езици

Задача 2.1. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, език π Prefix(L) също е регулярен.

Решение. Доказваме с индукция по строенето на регулярните езици:

- $\operatorname{Prefix}(\varnothing) = \varnothing$ $\operatorname{perулярен}$, $\operatorname{Prefix}(\{\varepsilon\}) = \{\varepsilon\}$ $\operatorname{perулярен}$, $\operatorname{Prefix}(\{a\}) = \{\varepsilon, a\}$ $\operatorname{perулярен}$
- $\operatorname{Prefix}(L_1 \cup L_2) = \underbrace{\operatorname{Prefix}(L_1)}_{\operatorname{per no (ИП)}} \cup \underbrace{\operatorname{Prefix}(L_2)}_{\operatorname{per no (ИП)}}$ регулярен
- $\operatorname{Prefix}(L_1 \cdot L_2) = \underbrace{\operatorname{Prefix}(L_1)}_{\text{per по (ИП)}} \cup (L_1 \cdot \underbrace{\operatorname{Prefix}(L_2)}_{\text{per по (ИП)}})$ регулярен

Нека се опитаме да си представим защо това равенство наистина е такова. Нека $\alpha_1 \in L_1$ и $\alpha_2 \in L_2$.

Тогава имаме две възможности за β да бъде префикс на $\alpha_1\alpha_2$:

1 сл. β е префикс само на α_1 :

ρ $\circ$.	проф	11110	Canto	-
B				Ì
ρ				
(	α_1		α_2	

2 сл. β напълно съдържа α_1 заедно с част от α_2 :

β		
α_1		α_2

•
$$\operatorname{Prefix}(L^*) = L^* \cdot \underbrace{\operatorname{Prefix}(L)}_{\operatorname{per\ no\ (ИП)}}$$
 - регулярен Тук имаме обобщение на обединението и конкатенацията.

Задача 2.2. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, език σ m Suffix(L) с σ що е регулярен. Упътване: могат да се направят подобни разсъждения на Задача 2.1

Задача 2.3. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, език σ Infix(L) с σ що е регулярен. Упътване: да се помисли какво общо има операцията Infix със операциите Prefix и Suffix

Задача 2.4. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, езикът L^{rev} също е регулярен.

Решение. Доказваме с индукция по строенето на регулярните езици:

- $\varnothing^{rev}=\varnothing$ регулярен, $\{\varepsilon\}^{rev}=\{\varepsilon\}$ регулярен, $\{a\}^{rev}=\{a\}$ регулярен
- ullet $(L_1 \cup L_2)^{rev} = \underbrace{L_1^{rev}}_{ ext{per по (ИП)}} \cup \underbrace{L_2^{rev}}_{ ext{per по (ИП)}}$ регулярен
- $(L_1 \cdot L_2)^{rev} = \underbrace{L_2^{rev}}_{\text{per по (ИП)}} \cdot \underbrace{L_1^{rev}}_{\text{рег по (ИП)}}$ регулярен

За да се убеди човек в това равенство може да мисли на ниво думи т.е. за $(\alpha \cdot \beta)^{rev} = \beta^{rev} \cdot \alpha^{rev}$.

•
$$(L^*)^{rev} = (\underbrace{L^{rev}}_{\text{per по (ИП)}})^*$$
 - регулярен

Тук имаме обобщение на обединението и конкатенацията.

Задача 2.5. Да се докаже, че за всеки регулярен език L, език σ m Subseq(L), с σ cmавен от всички подредици на думи от L, също е регулярен.

Задача 2.6. Да се докаже, че за всеки регулярен език $L \subseteq \Sigma_1^*$ и хомоморфизъм $h: \Sigma_1^* \to \Sigma_2^*$, езикът h[L] също е регулярен.

Задача 2.7. Да се докаже, че за всеки регулярен език $L\subseteq \Sigma_1^*$ и регулярен хомоморфизъм $h:\Sigma_1^* o \mathcal{P}(\Sigma_2^*),$ е регулярен езикът:

$$\bigcup_{\alpha \in L} h(\alpha)$$

3 Нерегулярни езици

Задача 3.1. Да се докаже, че езикът $L = \{a^{1+2+\dots+n} \mid n \in \mathbb{N}\}$ не е регулярен.

Решение. Нека $n,k\in\mathbb{N}$ и n>k. Тогава $a^{n+1}a^{1+\cdots+n}=a^{1+\cdots+n+(n+1)}\in L$, но понеже k< n, имаме неравенствата $1+\cdots+n<1+\cdots+n+(k+1)<1+\cdots+n+(n+1)$, откъдето заключаваме, че $a^{k+1}a^{1+\cdots+n}\notin L$. Така получаваме, че $a^{1+\cdots+n}\in(a^{n+1})^{-1}(L)$ и $a^{1+\cdots+n}\notin(a^{k+1})^{-1}(L)$, откъдето $(a^{n+1})^{-1}(L)\neq(a^{k+1})^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно подмножество $\{(a^{n+1})^{-1}(L)\mid n\in\mathbb{N}\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in\Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.2. Да се докаже, че езикът $L = \{a^{n!} \mid n \in \mathbb{N}\}$ не е регулярен.

Решение. Нека $n,k\in\mathbb{N}$ и n>k. Тогава $a^{n!}a^{n!n}=a^{n!+n!n}=a^{n!(n+1)}=a^{(n+1)!}\in L$. Обаче понеже k< n, имаме неравенствата n!< k!+n!n< n!+n!n=(n+1)!, откъдето $a^{k!}a^{n!n}\notin L$. Така получаваме, че $a^{n!n}\in (a^{n!})^{-1}(L)$ и $a^{n!n}\in (a^{k!})^{-1}(L)$, откъдето $(a^{n!})^{-1}(L)\neq (a^{k!})^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно подмножество $\{(a^{n!})^{-1}(L)\mid n\in\mathbb{N}\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in\Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.3. Да се докаже, че езикът $L = \{a^{F_n} \mid n \in \mathbb{N}\}$ не е регулярен, където F_n е n-тото число на Фибоначи.

Решение. Нека $n,k\in\mathbb{N}$ са такива, че $2\leq k< n$. Имаме, че $a^{F_n}a^{F_{n+1}}=a^{F_n+F_{n+1}}=a^{F_{n+2}}\in L$. Понеже $2\leq k< n$, имаме неравенството $F_k< F_n$, откъдето $F_{n+1}< F_{n+1}+F_k< F_{n+1}+F_n=F_{n+2}$. Така получаваме, че $a^{F_k}a^{F_{n+1}}\notin L$. Следователно $a^{F_{n+1}}\in (a^{F_n})^{-1}(L)$ и $a^{F_{n+1}}\notin (a^{F_k})^{-1}(L)$, откъдето $(a^{F_n})^{-1}(L)\neq (a^{F_k})^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно подмножество $\{(a^{F_n})^{-1}(L)\mid n\in\mathbb{N}\ \&\ n\geq 2\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in\Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.4. Да се докаже, че езикът $L = \{a^n b^m \mid n, m \in \mathbb{N} \& GCD(n, m) = 1\}$ не е регулярен.

Решение. Нека с p_n бележим n-тото просто число ($p_0=2, p_1=3, p_2=5$ и така нататък). Нека $n, k \in \mathbb{N}$. Очевидно $\mathrm{GCD}(p_n, p_k)=1$, откъдето $a^{p_n}b^{p_k}\in L$. Също така понеже $\mathrm{GCD}(p_k, p_k)=p_k\neq 1$, имаме $a^{p_k}b^{p_k}\notin L$. Така получаваме, че $b^{p_k}\in (a^{p_n})^{-1}(L)$ и $b^{p_k}\notin (a^{p_k})^{-1}(L)$, откъдето $(a^{p_n})^{-1}(L)\neq (a^{p_k})^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно (понеже простите числа са безброй много) подмножество $\{(a^{p_n})^{-1}(L)\mid n\in \mathbb{N}\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in \Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.5. Да се докаже, че езикът $L = \{\alpha\alpha \mid \alpha \in \Sigma^*\}$ не е регулярен.

Решение. Нека $n,k\in\mathbb{N}$. Нека $a^nba^kb=\alpha\alpha$ за някое $\alpha\in\Sigma^*$. Тъй като $|a^nba^kb|_b=2$, то $|\alpha|_b=1$. Също така понеже a^nba^kb завършва на b, то α завършва на b. Тогава остава само $\alpha=a^nb=a^kb$, откъдето n=k. Следователно ако $n\neq k$, имаме $a^nba^nb\in L$ и $a^kba^nb\notin L$. Така $a^nb\in (a^nb)^{-1}(L)$ и $a^nb\notin (a^kb)^{-1}(L)$, откъдето $(a^nb)^{-1}(L)\neq (a^kb)^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно подмножество $\{(a^nb)^{-1}(L)\mid n\in\mathbb{N}\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in\Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.6. Да се докаже, че езикът $L = \{\alpha \alpha^{rev} \mid \alpha \in \Sigma^*\}$ не е регулярен.

Решение. Нека $n,k\in\mathbb{N}$. Нека $a^nba^kb=\alpha\alpha^{rev}$ за някое $\alpha\in\Sigma^*$. Тъй като $|a^nba^kb|_b=2$, то $|\alpha|_b=1$. Също така понеже двете срещание на b във a^nbba^k са съседни, остава само $\alpha=a^nb$ и $\alpha^{rev}=ba^k$, откъдето n=k. Следователно ако $n\neq k$, имаме $a^nbba^n\in L$ и $a^kbba^n\notin L$. Така $ba^n\in (a^nb)^{-1}(L)$ и $ba^n\notin (a^kb)^{-1}(L)$, откъдето $(a^nb)^{-1}(L)\neq (a^kb)^{-1}(L)$. Намерихме безкрайно подмножество $\{(a^nb)^{-1}(L)\mid n\in\mathbb{N}\}$ на $\{\alpha^{-1}(L)\mid \alpha\in\Sigma^*\}$, откъдето L не е регулярен.

Задача 3.7. Да се покаже език L, за който $Sort(L) = \{a^{|\alpha|_a}b^{|\alpha|_b} \mid \alpha \in L\}$ не е регулярен.

Задача 3.8. Да се покаже език L, за който $\mathrm{Ord}(L) = \{a_1 \dots a_n b_1 \dots b_n \mid n \in \mathbb{N} \& a_i, b_i \in \Sigma \& a_1 b_1 \dots a_n b_n \in L\}$ не е регулярен.